

Nytårstale 1. januar 1991

Af landsstyreformand Jonathan Motzfeldt

Jeg vil gerne ønske alle i Grønland et godt og velsignet nytår 1991.

Julen og nytåret er først og fremmest familiens fest. Sammen fejrer vi julens glade budskab, solhvervet og årsskiftet. Vi tænker på alle dem, der ikke kan være sammen med os, fordi de opholder sig andre steder, og vi mindes dem, der ikke mere er iblandt os.

1990 var året, som altid vil blive husket som et meget begivenhedsrigt år. Det var året, som bragte et nyt verdensbillede med sig. Afslutningen på den 45-årige kolde krig mellem stormagterne, genforeningen af de to Tysklunde, de østeuropæiske nationers demokratisering var begivenheder, som gav os tro på, at verden ville blive bedre at leve i.

Alle disse begivenheder kommer da ikke os ved, vil nogen sige. Vi bor godt og trygt udenfor verdens brændpunkter, så det kan da være lige meget.

Nej – mere end nogensinde kommer det os ved, hvad der sker udenfor vores dørtærskel. Vi mærker måske ikke forandringerne lige her og nu, men de får alligevel indflydelse på vores hverdag. Jeg kan som eksempel nævne, at en di-

rekte følge af det forbedrede forhold mellem USA og Sovjetunionen er, at USA ikke længere har militært brug for lufthavnen i Kangerlussuaq og varslingsstationerne henover indlandsisen. Efter næsten 50 års militær tilstedeværelse vil vi snart opleve Kangerlussuaq som vort lands helt igennem civile internationale lufthavn og trafikknudepunkt. Det er en meget positiv udvikling, som åbner mange muligheder for vort land.

Det ændrede verdensbillede betyder også, at verdens ressourcer vil blive brugt mindre til militære formål og meget mere til bekæmpelse af nød og elendighed, som findes så mange steder på vores jord. En ny økonomisk verdensorden, hvor bevarelse af miljøet spiller en væsentlig rolle, vil blive forstærket, og det er meget vigtigt, at vi er med til at udforme især miljøstrategierne, som ellers vil blive påtvunget os ude fra.

I 1990 lykkedes det ved vores egen internationale indsats at få fangererhvervet anerkendt internationalt i TUCN, som er den fælles organisation for alle miljøministerier og naturorganisatio-

ner. Det var et meget flot resultat, men det skal konstant følges op, så vi fortsat kan få aktiv international opbakning til fangererhvervet og handlen med sælskind.

Vi har som et af de mest udviklede hjemmestyreområder i verden en forpligtelse til at hjælpe andre oprindelige folk, der ønsker det samme som os. Det kan vi gøre på tre måder:

- vi kan styrke arbejdet i FN's arbejdsgruppe for oprindelige folk;
- vi kan arbejde for, at så mange lande som muligt støtter Den internationale Arbejdsorganisation ILO's nye konvention om oprindelige folks rettigheder; og
- vi kan sprede og støtte oplysning om hjemmestyreideens muligheder og erfaringer.

Det sidste får vi lejlighed til i 1991, fordi vi har inviteret en særlig FN-arbejdsgruppe om selvstyreordninger til at afholde sit møde i Grønland. Det vil ske til september. Arbejdsgruppen skal aflevere en rapport til FN's generalforsamling om, hvordan selvstyreordninger for oprindelige folk ser ud verden over. Det bliver en meget spændende konference, hvor vi for alvor kan indsætte hjemmestyreideen på det politiske verdenskort.

Herhjemme i Grønland har debatten i årets løb været meget præget af økonomi. Vi har oplevet, at tiderne er blevet økonomisk strammere, men vi må ikke glemme, at hele vores historie bygger på den kendsgerning, at livsvilkårene konstant ændrer sig.

Året 1990 viste med al mulig tydelighed, at vi har stærkt brug for at skabe et mere varieret erhverv. Fiskeriet er og bliver vores hovederhverv, men det er meget sårbart overfor naturgivne omskiftelser. For at undgå sammenbrud i en række trawlerrederiers økonomi har landstinget gennemført en kondemneringslovgivning, som gør det muligt for de fleste at overleve, og jeg er glad for at konstatere, at den første trawlerfusion nu er gennemført på frivillig basis. Det lover godt for den strukturtilpasning, som fiskerierhvervet skal igennem i de kommende år.

Men også på andre områder er der grund til optimisme.

Landstinget har igangsat en turistplanlægning, som allerede for 1991 vil begynde at give resultater, og på mineralområdet er der en mængde initiativer i gang. En ny lovgivning, som gør Grønland attraktivt for den internationale mineralverden er under udarbejdelse, og ikke mindst etablering af mineral-efterforskningsselskaber herhjemme, som er nært forestående, har landsstyret megen tiltro til.

Vi har i år set starten på vandkraftanlægget i Buksefjorden. Fødslen var svær, men da vi igen har set, hvor hurtigt oliepriserne kan svinge, så er værdien af at gøre sig så uafhængig af olie som mulig tydelig for os alle.

Et andet meget positivt element i forbindelse med vandkraftanlægget er, at det viste sig, at den sædvanlige snak om mangel på kvalificeret grønlandsk arbejdskraft blev gjort til skamme. I dag er omkring to tredjedele af arbejdsstyrken hjemmehørende og resten er norske spe-

Landsstyreformand Jonathan Motzfeldt. Foto: Søren Madsen.

cialister. Det lover godt for kommende store anlægsopgaver.

Der er også grund til at være tilfreds med det stigende antal hjemmehørende ansatte i den offentlige sektor. For nylig kunne vi konstatere, at antallet af tilkaldte for første gang i mange år er stagneret, og at antallet af hjemmehørende ansatte er stærkt stigende.

Landsstyret er meget glad for, at resultaterne af mange års satsning på uddannelse begynder at slå igennem, men det må ikke få os til at tro, at så er alt i orden. Det er vigtigt at holde fast i vores

uddannelsespolitik og til stadighed justere den, så den passer til nutidens krav.

Uddannelse er den allervigtigste investering i vort lands fremtid, derfor skal vi fortsat bevare den frie adgang til uddannelse og den økonomiske sikring for de uddannelsessøgende. Vi skal naturligvis være åbne for de unges egne tanker – ikke mindst efter f.eks. ungdommens repræsentanter på hjemmestyrekonferencen i sommer slog til lyd for, at der stilles større krav til de unge. Når man hører sådanne tanker, glæder man sig over vores ansvarsbevidste ungdom.

Jeg vil også nævne to andre vigtige lovgivningsinitiativer, som er gennemført i år. Først barselsloven, som nu åbner mulighed for en bedre start på tilværelsen, og dernæst de sociale pensioner, som nu bliver mere retfærdigt fordelt, så de dårligst stillede får det bedre.

Sådanne initiativer, som landstinget har besluttet i enighed, viser, at solidariteten i vores samfund stadig er i behold, og at vi på trods af modgang har et menneskeligt overskud til at tænke på de svageste. Sådan skal det være.

Under sin lange slæderejse kom vor berømte landsmand Knud Rasmussen til Alaska og herfra stammer hans lige så berømte bog »Festens gave«. Salluaq begyndte sin fortælling om festens gave sådan:

»Der var engang en tid, da menneskene ingen glæder havde; hele deres liv var arbejde, mad, fordøjelse og søvn. Den ene dag gik som den anden; de sov ind efter slid for kun at vågne til det samme, og deres sind fortæredes af ensformighed.«

Fortællingen ender med, at Ørnemoderen lærer en rensdyrjæger, Hermelin: »at sætte ord sammen til en sang og lære at synge dem«, og iøvrigt lærer ham at danse af glæde. Inuiternes festhus hed faktisk Qassi, hvilket jeg altid specielt husker, fordi min barndomsboplads hed Qassimiut.

Har vi forandret os ret meget, siden Salluaq fortalte denne fortælling til Knud Rasmussen? Jeg er tilbøjelig til at svare nej. Den eskimoiske ånd – inuit-ånden om man vil – har altid været præget af humor og glæde. Uden den

kunne vi ikke overleve livet under de arktiske himmelstrøg. Derfor er det glædeligt, at kunsten og musikken også udøves med stor interesse af den opvoksende ungdom. Der kan være perioder, hvor vi kun tænker på sorger og tragedier, ligesom Hermelins forældre, der har mistet deres to sønner. Men vi må aldrig glemme, at livet også kræver af os at tænke på festens gave.

»Demokrati er den værste statsform, der findes – bortset fra de andre«, sagde Winston Churchill engang. For i et demokrati har vi de grundlæggende begreber at dyrke, nemlig at tænke, tale og tro frit under eget ansvar.

Under disse demokratiske begreber arbejder vi som folkevalgte i landstinget med love og andre bestemmelser, som vi alle skal respektere. Dette arbejde sker under respekt for hinandens forskellige opfattelser af tingene i vort samfund. Og sådan skal det også være fremover. Vi har hver for sig mange forskellige ideer om, hvordan vort samfund skal udvikles. Men dialogen mellem os må ske med respekt for hinandens forskelligheder i tanke, tale og tro.

Vort Kalaallit-Nunaat med sin rigdom af skønhed vil fortsat give os inspiration til at leve livet i 1990-erne med en evig tro på en god fremtid og med plads for os allesammen, hvor ensformigheden erstattes af solidaritet, og vi vågner op til tiden fyldt med ideer og målsætninger, der skal sættes sammen til en sang og til en dans af glæde. Det er festens gave.

Godt nytår allesammen!